

KLASYFIKACJA ZMIENNYCH WYSTĘPUJĄCYCH W MODELU EKONOMETRYCZNYM

- 1) Rola jaką pełnią w modelu:
 - a) **Zmienne objaśniane** – zmienne, których wartości są szacowane (wyznaczone) przez model; znajdujące się „po lewej stronie” równości.
 - b) **Zmienne objaśniające** – zmienne, za pomocą których wyjaśniane są zm. objaśniane; znajdujące się „po prawej stronie” równości, najczęściej z parametrami strukturalnymi.
- 2) Uwzględnienie czynnika czasu:
 - a) **Zmienne bieżące (nieopóźnione)** – zmienne dotyczące obecnego momentu czasu; zazwyczaj z indeksem „t”.
 - b) **Zmienne opóźnione** – zmienne uwzględniające przeszłe wartości danej zmiennej; najczęściej z przesuniętym indeksem, czyli „t-1”, „t-2”, itp.
- 3) Czy są wyjaśniane przez model:
 - a) **Zmienne endogeniczne** – zmienne wyjaśniane przez model (objaśniane) oraz ich opóźnienia.
 - b) **Zmienne egzogeniczne** – zmienne niewyjaśniane przez model (bieżące i opóźnione); znajdujące się wśród zm. objaśniających, ale nie są to zm. objaśniane, ani ich opóźnienia.
- 4) W modelach wielorównaniowych:
 - a) **Zmienne łącznie współzależne** – zmienne endogeniczne nieopóźnione (czyli po prostu objaśniane).
 - b) **Zmienne z góry ustalone** – zmienne endogeniczne opóźnione oraz zmienne egzogeniczne bieżące i opóźnione; inaczej: wszystkie objaśniające ale bez zm. objaśnianych.

	zmienne nieopóźnione	zmienne opóźnione
zmienne endogeniczne	zmienne łącznie współzależne	zmienne z góry ustalone
zmienne egzogeniczne		

KLASYFIKACJA MODELI EKONOMETRYCZNYCH

- 1) Liczba zmiennych objaśniających:
 - a) **z jedną zmienną objaśniającą,**
 - b) **z więcej niż jedną zmienną objaśniającą.**
- 2) Liczba równań:
 - a) **jednorównaniowe** – model opisany jednym równaniem,
 - b) **wielorównaniowe** – model opisany po pomocą kilku równań (co najmniej dwóch), każde równanie opisuje jedną zmienną.
- 3) Charakter powiązań między nieopóźnionymi zmiennymi endogenicznymi w modelu wielorównaniowym:
 - a) **proste** – zmienne łącznie współzależne nie są wzajemnie powiązane,
 - b) **rekurencyjne** - powiązania pomiędzy zmiennymi łącznie współzależnymi są jednokierunkowe (jeżeli zmienna Y_1 wpływa na zmienną Y_2 , to zmienna Y_2 nie wpływa na Y_1),
 - c) **o równaniach współzależnych** – zmienne łącznie współzależne wzajemnie na siebie oddziałują (zmienna Y_1 wpływa na zmienną Y_2 oraz zmienna Y_2 wpływa na zmienną Y_1).
- 4) Postać związku funkcyjnego:
 - a) **liniowe** – wszystkie zależności modelu są liniowe,
 - b) **nieliniowe** – chociaż jedna zależność jest nieliniowa, innej postaci niż liniowa (np. potęgowa, wykładnicza, wielomianowa itp.)
- 5) Ogólnopoznawcze cechy modelu:
 - a) **przyczynowo – skutkowe (opisowe)** – wyrażają związki przyczynowo - skutkowe między zmiennymi objaśnianymi a objaśniającymi,
 - b) **symptomatyczne** – wśród zmiennych objaśniających są zmienne, które są skorelowane z odpowiednimi zmiennymi objaśnianymi, ale nie wyrażają źródeł tej zmienności zm. objaśnianych (np. zmienna czasowa t).

6) Rola czynnika czasu w równaniach:

- a) **statyczne** – nie uwzględniają czynnika czasu - nie występują zmienne opóźnione w czasie ani zmienna czasowa,
- b) **dynamiczne** - uwzględniają czynnik czasu - występują zmienne opóźnione w czasie lub zmienna czasowa,
 - i) **trendu (tendencji rozwojowej)** – zmienną objaśniającą jest zmienna czasowa; „t” jest zmienną, nie tylko indeksem,
 - ii) **autoregresyjne** – wśród zmiennych objaśniających występują opóźnienia w czasie zmiennej objaśnianej,
 - iii) **z rozkładem opóźnień** - zmiennymi objaśniającymi dla zmiennej Y są: zmienna X i jej opóźnione wartości.